

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VI. Quæ sint potiſimùm consideranda in qualibet creatura, ut
faciliùs ad Creatorem ascendamus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

Ineffabilis divine providentia ac sancta plenaria virtus misericordie in visus & auditus organis resplendet.

neq; minus neg; amplius, quam duos esse voluit, quod ad speciem nullus est perfectior numerus quam duorum > sicut & aures duas, quarum duplicitas incredibile est quantum pulchritudinem praeferat, quod tunc pars urrag, similitudine ornata est, tum venientes altrius voces facilius colligantur. Nam & forma ipsam etiam in modum ficta, quod earum foramina voluit esse nuda & inobsecta, quod & minus decorum & minus atque suisset; quoniam simplicius cavernarum angustius praeferuare vox posset & stargi, nisi perceptam per auras finis & reperire, usq; retinet auctor foramina ipsa conveberit, illis similis va sculus, quibus impositis solent angustiora & via compleri. Eas igitur aures quibus est inditum nomen a vocibus haurientis; unde Virgilius:

vocemq; his auribus haui.
Aut quia voce ipsa Graeci d'vn vocant ab auditu per immutationem littere, aures velut aedes sunt nominatae, noluit DEVS artificem libellus informare, ne pulchritudinem demeret pendula & flaccidae, neq; dari ac solidis osib; ne ad usum habiles essent, immobiles ac rigentes: sed quod esset horum medium excoquavit, ut eas cartilago mollior alligaret, & haberet aptam & flexibilem firmatatem. In his audiendi tantum officium constitutum est, sicut in oculis videndi: quoniam precipue inexplicabilis est, ac mira subtilitas, quia eorum orbes gemmarum similitudinem praeseferunt, ab ea parte qua videndum fuit, memorans perlucentibus sexit, ut imagines rerum contraria positarum, tanta in speculo resurgent, ad sensum intimi penetrarentur.

Per eas igitur membranas sensus ille qui dicatur mens, ea quo sunt foras transpicit; ne forte existimes, aut imaginum incusione nos certere (ut Philosophi dixerunt) quoniam videnti officium in eo debet esse quod videt, non in eo quod videtur; aut intentione aetatis cum aie aut effusione radiorum quoniam sit ita esset, tardius quam oculis advertimus videremus, donec intentus aer cum aie aut effusione radie ad id quod videndum est, pervenirent. Cum autem videamus eodem momento temporis, plerumq; vero aliud agentes, nihilominus tamen universa que contra sunt postea intueantur, veri & mentis est, mente esse qua per oculos ea quia sunt opposita transpiciunt, quasi persenebras, lucente vitro aut speculari lapide obductas. Et idcirco mens & voluntas ex oculis sapientia diagnosticatur.

Quod quidem ut refelleret Lucretius, in scriptissimo eius est argumento. Si enim mens, inquit, per oculos videret, erat & effosus oculus magis rideret; quoniam evulsa cum postibus fore plus inferunt luminis, quam si fuerint obductae. Nimirum ipsi, vel potius Epicuro qui eum docuit, effosi oculi erant, ne viderent, effosus orbis & ruptas oculorum fibras, & fluentem per venas sanguinem, & crescentes ex vulneribus carnes, & obductas ad ultimum cicatrices nihil posse locum admittere, nisi forte auribus similes oculos nasci volebant, ut non tam oculus quam foraminibus cerneremus; quo nihil ad speciem sedis, ad visum inutilius fieri potest. Quantulum enim videre possemus, si mens ab intima penetrabilis capitis per exiguae cavernarum rimulas attenderet? ut si quis vellet transpicere per circuitum, non plus profecto cerneret, quam cicut & ipsius capaciter comprehendat. Itaque ad videndum membris potius in orbem conglobatis opus fuit, ut visus in latum propagaretur, & quia in primori facie adhaerent, ut libere possent omnia contueri.

Ergo ineffabilis divine providentiae virtus fecit duos simillimos orbem, eosq; ita devinxit, ut non in totum converri, sed moveri tamen ac flecti cum modo possent. Orbem autem ipsos humoris puri ac liquitatis plenos esse voluit, in quorum media parte scintille lumen conlucere tenerentur, quas pupillae nuncupamus, in quibus puris ac subtilibus cernendi sensus ac ratio continetur. Per eos igitur orbem seipsum mens intendit

ut videat, miraque ratione in unum miscetur & conjugitur amborum lumen virgia.

Idem Auctor de exterioribus membris hominis eorumque usu tractans cap. 10. sic ait. Sed non ad DEI opera revertantur. Ut igitur oculi membrinae essent ab injuria, eos clitorum regnumque oculum, in oculis dictos esse, Varroni placet. Nam & ipsa palpebre, quibus mobilis est inesse, & palpatio valorem tribuit, pilis in ordine stratis vallate, septem oculis decentissimum prebeat. Quorum motus assidua incomprehensibili celeritati concurrens, & videnti tenorem non impedit, & reficit obtutum. Acies enim, id est, membrana illa perlucens, quam siccari & obsecrare non oportet, nisi humoris assiduo tercure uitiat, obsolecat. Quid ipsa superciliorum fastigia pilis brevibus adornata? nomine quasi aggeribus & mactamentum oculi, non superne inuidat, & speciem simul praestant? Ex quorum confusio nasus exorietur, & veluti equali porrectus jugo, ut ambo aciem finalis & discernit & munit.

In inferiori quoque generum non indecent tumor, in similitudinem collum lentem exurgens, ab omni parte oculis efficit turiores, provisumq; est ab Artifice humo, ut si quis forte vehementer iugum existirerit, evanescere repellatur. Naso vero pars superior, nasa, ad medium, solidata formata est, inferior autem cartagine adheret molli, ita ut ad usum digitorum possit interficere tractabilis. In hoc autem, quoniam simpliciter. Tria vero tria sunt officia constituta: unum ducendi gemitus, unum alterum capendi odorem, tertium ut per eum cunctas vernalis purgamenta cerebri defluant: quasi ipse DEVSI tam mirabilis quam divina ratione molitus est, ut tamen bratus ipse nasi oris speciem non deformaret; quod erat planè futurum, si unum ac simplex formam patret. At id velut parvete per medium ad inter sepsit atque dividit, secundumq; ipsa duplicitate palliditatem.

Ex quo intelligitur, quoniam duali numerum & simpliciter compage solidatus, ad rerum rite a posse. Non enim corpus unum, tamen tamen ex simplicibus membris consistere non poterat, nra ut essent partes vel dextra & sinistra. Itaque pedes duos, & item manus, non tantum ad utilitatem aliquam collusus, vel gradiente vel faciendo valent, sed & habent decorumq; mirabilem conferunt: sic & in capite, quod divitioris operis quasi culmen est, & auditivis duas aures, & visus in duas aies, & odoratio in duas nares à summo Artifice divisa est: quia cerebrum, in quo sentiendis ratio est, quoniamvisit unum, tamen in duas partes membrana interveniente discretum est. Haec tenus Lactanius.

C A P V T VI.

Quae sint potissimum consideranda in qualibet creatura, ut facilius ad Creatorem ascendamus.

SED ut facilius in hoc Universo, & qualibet eis creatura ubi etiam contemplationem materiam adinvenire possumus, oportet ut modum aliquem ad superna ascendendi ex creaturam inspectio ne praecribamus. Ut autem ab hac Universi machine incipiamus, in illa generatum accepta, septem creaturarum conditiones in primis hinc considerandae, quas D. Bonavent. in Itinerario mensu in Deum cap. 1. p. 1. p. 1. p. 1. p. 1. p. 1. licet aliqua superius à nobis adducta sint, non tamen verebitur nonnulla hic repeterem. Hic itaq; inquit S. Doctor: Ex his ergo visibilibus consurgat ad considerandum DEI potentiam, sapientiam, bonitatem. Ille

Septem in crea
turam
membrina
admodum
potentia
lapem in
trem
melius
percep
endam.

in unum misceretur &
in rufa,
coribus membranis
cap. 10. sic ut Salu-
tis igitur scilicet membra
in tegumentis eis calceo-
rit placet. Namq[ue] &
est, & pulchritudo
antibus & aliatis operis
Quarum sunt aliis
concurrentes, & videlicet
est, quam facilius
ore aliis terrena per-
perciliuntur. Itegoque
quod ageretur & non
ne meditatur. Et hec
quod natus ex eo
etiamque alienigena?

non indeces tamq[ue]
exurgens, & exponen-
tibus, & alius articulo
terram existat, &
opere sicut, & si
inferior autem terrae
sum dignissimum p[ro]p[ter]a
quoniam similitudine
assum ducendis in
territoriis per eum
ducant: quasi q[ui]e
ratione nascitur, &
em non deformatur
autem complexione
et medium latitudine
duplicitate palma-

anda inqui-
d' Creatorum

, & qualibet ei-
clio in marem
modum aliquem
strum inspectio-
ac Universum
accepta, se-
cundum hanc
Itineratio ne-
cessit, ex quo
la fin, non
erit hic haec in-
us confusa al-
liam, bonitatem,

Hac autem consideratio dilatatur secundum septemfor-
men conditionem creaturarum, que est divina poten-
tia, sapientia, & bonitas testimonium separiforme; si
consideretur cunctarum rerum origo, magnitudo, mul-
titudo, pulchritudo, plenitudo, operatio & ordo.

Septem
in crea-
turis con-
sideran-
daad Dei
potentia,
sapientia
ac boni-
tatem
melius
percep-
tienda.

Origo namq[ue] rerum secundum creationem, distin-
ctionem & ornatum, quantum ad opera sex dieram,

divinam predicit potentiam cuncta de nihilo produ-
centem, sapientiam cuncta lucide distinguenter, &
bonitatem cuncta largiter adornantem.

Magnitudo autem rerum secundum mollem longitudi-
nem, & latitudinem, profunditatem, secundum excellentiam
extensis longe latet, & profundus se extendet, sicut patet
in diffusione lucis; secundum efficaciam operationis
intime, continuo, & diffuse, sicut patet in opera-
tione ignis, manifeste indicat immensitatem potentie
& bonitatis trini DEI, quin creatura per potentiam,
sapientiam & voluntatem, incircumscripsit existit.

Multitudo vero rerum secundum diversitatem genera-
lem, speciem & individuum, in substance, in
forma seu figura, & efficacia ultra omnem humana-
estimationem, manifeste trium praedicatorum condicio-
num in DEO immensitatem insinuat & ostendit.

Pulchritudo autem rerum secundum varietatem
hominum, figuram & colorum, in corporibus simpli-
cibus, & mixtis, & etiam complexioribus, sicut in cor-
poribus caleficiis & mineralibus, sicut lapidibus &
metallicis, plantis & animalibus, tria predicta evi-
denter proclamat.

Plenitudo autem rerum, secundum quod materia
est plena formis, secundum rationes feminales: forma
est plena virtute, secundum actionem potentiae; virtus
est plena effectibus, secundum efficientiam, id ipsum
manifeste declarat.

Operatio multiplex, secundum quod est naturalis,
secundum quod est artificialis, secundum quod est mor-
alis, sicut multiplicissima varietate ostendit immen-
sitatem illius virritatis artis, & bonitatis, que quidem
est omnia causa esse di, ratio intelligendi, & modo vivendi.

Ordo autem secundum rationem durationis, siccationis & influentia, scilicet per prius & posterius, super-
rie & inferiori, nobilium & ignobilium, in libro crea-
turae insinuat, manifeste primo principi primatorem,
quantum ad infinitatem potentie. Ordo vero divina-
rum legum, praeceptorum & judiciorum, in libro Scri-
pturae immensitatem sapientie. Hoc D. Bonavent.

Has vero septem conditiones, seu circumstan-
tias creaturarum si diligenter, DEI frati gratia, ins-
piciamus, ita animum in contemplationem abri-
piunt, ut in admiratione immense cujusdam ma-
gnitudinis, multitudinis, bonitatis, pulchritudinis
operationis, & ordinis ad DEUM opt. max. assur-
gendo, quasi deficit, & postea ad se reversus,
quidquid extra DEUM conficit, quasi vanum &
inane despiciat: contemplanti enim Creatorem,
angusta videtur omnis creatura.

D. Bernardus Serm. 3. Pentec. in qualibet crea-
tura, cuius minima, tria docuit esse consideranda:
primum, quod creatura sunt, in quo DEI poten-
tia; secundum, quomodo facta sunt, & in hoc DEI
sapientia: tertium, ad quem finem factae sunt, in quo
eius bonitas & benignitas splendet. Tria, inquit

Tria po-
tissimum
delicet, quid sit, quomodo sit, ad quid sit constitutum. &
juxta S. Bern. in
creaturis
sunt con-
sideran-
da.

Thom. à Iesu Oper. Tom. II.

sunt obrueri: potentissime sequidem ex nihilo omnia, &
sapientissime pulchra, benignissime utilia sunt creata.

Vrunt autem & saepe novimus ab initio, & adhuc
multos videmus esse in filio hominum, qui in bonis in-
terioribus sensibilis mundi huius tota sensu dilectate de-
presi, totos se dederunt his, quae facta sunt; quoniam modo
vel ad quid facta sunt negligentes. Quid ictos nisi car-
nales dicamus? Puerissimos esse jam non arbitor, & le-
gitimus tamen nonnullos quandoq[ue] sive, qui modum &
ordinem investigarent factorum, adeo ut plerique non
modo utiliter atque rerum perquirere dissimilaverint,
sed & ipsos magnanimiter perseverint, cibo parvissimo
vulnissimique contenti. Ipsi quidem sese Phiblos, phos vo-
can, sed a nobis curiosi & vani rectius appellantur.
Vtrisque igitur successerunt viri prudentiores utrisq[ue],
qui nimis & quas facta sunt, & quoniam facta sunt
transientes, incenderunt aciem mentis, ut ad quid
facta sunt videntur: nec latuit eos, quoniam omnia om-
nia a propero semper ipsum operatus est DEVS, omnia pro-
pter suos; aliter tam propter se, alter proper suos. In do-
eo quippe quod dicitur, Omnia proper se, praveniens omnia
commindatur origine; in eo autem quod dicitur, Omnia proper
proper suos, magis exprimit fructus sequens. Omnia se, & com-
mendat proper sonerijum, gratuita videlicet bonitate; non pro-
omnia a proper electis suis, pro eorum felicitate utriusque
pter Ele-
te; ut illa quidem efficiens causas sit, hac finis. Hi sunt
atos opes
spirituales viri, sic uentus hoc mundo tamquam non
tautus sit?
uentus, sed in simplicitate cordis sui quarantes DEVM,
ne illud quidem magnopere vegitantes, quoniam modo
mundialis haec machina volveretur. Primi voluptrare,
secunda vanitate, tertia veritate completi. Hec Ber-
nardus dicit.

Demum, qui ad divinae majestatis contemplationem ascendecebit, cum ea quae invisibilia sunt, per ea quae facta sunt visibilia quoquo modo
conspiciantur (conscendendum est velut ad Salo-
monis thronum) se gradus, quos Ascanius Bri-
xianus in Glossa magna mystica prope finem 2. Tomi
lausissime explicavit. Nos vero breviter consilen-
tia, ad breviorum suministrum eos redire cemos; ad tex-
tum inquit rerum creaturarum genera, quorum alte-
rum altero nobilior est, secundum quod magis ad
ipsam DEI majestatem accedit.

Primo gradu ascendimus ab his quae non sunt, mu-
sicive a materia prima, (quam Philosophi appellant
seminarium omnium formarum) ad primum ge-

nus eorum, quae sunt, hoc est, ad elementa simplicia,
que ex quatuor primariis qualitatibus compo-
sita dicuntur; ignis caliditate, aer humiditate,
aqua frigiditate, terra siccitate præpollere. Illa sunt
matrices cunctorum à natura genitorum. Et quā-
quam terra infinita sit, quis mirificare ejus pre-
stantiam celebrare valeat? Aspice, quæ sunt, terram
in media mundi sede fixam, quæ floribus, quæ
herbis, quæ arboribus sunt induita, quæ fontibus
& liquoribus sit irrigata, quæ animantium species
gigant, quæ metallorum & gemmarum genera in
suo utero concipiunt. Deinceps contemplate rorū
fontes, fluminum domos, terrarum lac, id est maria, omnem terræ superficiem irrigantia. Intue-
scere aërem modò serenitatem promicantem, modò nu-
bibus obscuratam, ut nunc fulgura jacant, modò
coruscationes exhalent, modò tonitrua evomat,
imbres deniq[ue] & nives & grandines donet. Suspi-
ce de hinc ignem quām sit lucidus, efficax, levis;
quanta sit ejus agilitas, claritas, & calor. Tandem
aspice celum illud præstantissimum ab omni mu-
tatione alienum: qui non admittetur quām sit illa
sphæralis machina pulchra, multiiformis & uni-
formis, cuius natura incorruptibilis, efficiens luci-
da, corpus pellucidum; cuius motus in spatiis
certus, in ordine inviolabilis, in cursu perpetuus;

cojus lux vitalis, radius influens, & fulgor indecens. Hec mirifica & stupenda sunt: Sapientia & terna monumenta. Quid deinde pulchritus celo, cum luna, stellarum, foliis, tulgoribus velut qui bulda floribus coronatur? ut eum paradisum putet, depictum vivis spirantium rotarum monilibus.

Gradus secundus. Sed ad secundum gradum transuenies, immutram rerum inanimatarum aciem offendimus ex quatuor elementorum mixtione coalescentium, Quis siquidem non demiretur, in terra visceribus metallorum, sulphureorum, ac lapidum concepti genera? Quis ad miras eorum proprietates non obstupescat? quis auri, argenti, aeris, marmorum nitorem, præstantiam & utilitatem sine mirifico animi gaudio explicet?

Tertius gradus. Tertium gradum sibi vindicant ea, que vegetativa possent anima, ut sunt herbarum, arborum & germinum varia genera. Quis enim multiplicem radicum, stipitum, florum, fructuum & seminum varietatem recenteat? quis illorum natus, doles, & proprietates sermones attingere valeat? Asperatu certe jucundissimum est, intueri qualiter terrena hiberno tempore squalida gelo, ad solis venti obtutum penitus exergatur, & vitali roris asperzione irroretur, quomodo subiecti viridi amictu induatur, ac fructus uberrimos producat.

Quartus. Quartum throni gradum occupant ea, que sensu praedita sunt: haec autem sunt innumeræ piscium, avium, animaliumque species, aquas, terram & æternum undeque repletum. Quis autem formas piscium diversas, quis mores, quis in natas ipsius proprietates, quis modos procreandi, quis pascendi artes umquam attinet? Quod si ab aquis in æternum asturgamus, & avium naturas contemplemur, in ipsis innumera genera reperiemus: aliae enim sunt fistipennes, aliae cutipennes, membranipelles aliae, vagipennes aliae; aliae carnibus, aliae tructibus, aliae aliæ vescuntur; aliae mites, aliae feræ; aliae canunt, aliae non. Et quis denique multiplicem illarum structuram, membrorum ordinem, sensuum instrumenta, affectiones, vires, mores, naturæq; æquæ contemplabitur, cum exiguum omnium formican profundè pensantem in stuporem ferri humanam mentem videamus? Rursum si ad terram descendamus, tot sunt animalium genera, tot species, ut explicari nequeant.

Quintus. Residet in quinto gradu homo, supra sensum rationem adjiciens; et quæ celestium ac terrestrium vinculum, cum anima expeditius vita, cum plantis vegetari, cum amantibus sensuiva, cum Angelis intellectiva virtute. Hujus si corpus, si animam contempleris, nihil ipso excellentius, nihil divinus repeteris. Corpus enim si species, videbis qua virtute, qua arte cor vita fons vivificet, stomachus concoqueret, hepatis sanguinem fundat, pulmo expiret, tuberculus sanguis per venas quasi per rivulos effusus, spiritus vitales alat; nervi omnia obligent, ossa quasi columnæ omnia ferant, caro conseruat, pellis contingat; crines, unguis ornent, sensus externa capiant. Corpus certe adeo est insigne, ut ab illo sapientissimo DEO platiatum, quasi statua in mundi theatro Regis imaginè praferens, cuncta in stuporem & terrorem adducat. Quod si animam contempleris, quomodo non obitu peccas, si ejus vires, potentias, facultates investiges? & quanam vi memoria præterita recollar, in celle & us illa ultra, voluntas regna nulli subdat; qua serie ingenio investigeret, iudicio discernat, ratione discurrat, mente contempletur, memoria servet, voluntate capax sit boni; & quod appetit amore, prosecutum spe sustineat, arbitrio elegat, imagineque DEI insignita celestia affectet.

Et hæc pauca sufficiant ex his que de hominibus possunt, finisque quasi per transennam dicta.

Supremum tandem gradum DEO propinquus sum minimè allegato prædicta est. Quis igitur illam suscipiens non demiretur: cum Angelus secundum Damascenum sit substantia intellectualis, semper mobilis, sua potestatis, arbitrioque libero, corporis experit, DEI ministra, immortalitate infigit. Mirum igitur non est, si eas quas possunt gratias dependentes creature omnes una cum hominibus clamant, Ipse fecit nos, & non ipsi nos: ipse dixit, & facta sunt; ipse mandavit, & creata sunt.

C A P V T VII.

Mundum propter hominem fuisse conditum, caputissimum de causa, ut ex visibilibus ad invisibilis ascendumus.

SED & aliud in verba alia præstantissimum beneficium extat, quod scilicet mundum hunc universam immensa sua liberalitate & bonitate propter hominem fabricaverit DEUS, ut effectu regia domus, & ut eundem regereret, eisque potiret imperio & oblectamento. Effigie ut egregie probat Laetanius lib. 7. cap. 4 mandans propter hominem conditus, obi sic sit: Nihil est me propter opinor, quod sit propter seipsum factum; sed quodquid omnino sit, ad usum aliquem fieri necesse est. Quia est enim, vel tam inceptus, vel tam ortus, ut ageretur facere aliquid frustræ, ex quo nullam utilitatem, nullum commodium speret? Qui domum adficat, non id adficat ut tantummodo domo sit, sed ut in eam possit habitari. Qui navem fabricat, non id est in suum operum, ut tantum navem appareat, sed ut in ea navigetur, id est, qui vas aliquod instituit aut format, non propter id facit ut tantum seipsum videatur, sed ut vas illud effectum capiat aliquid necessarium. Similiter certa quecumque sunt, non utique in supervacuum, sed ad alios utiles laborantur. Mandus igitur a DEO mundus factus est, non utiq; propter ipsum mundum; neq; non ut in eo homines a labore soli, aut lumine, aut aspiratione venturi, cuius aut humore imbrum, aut almonia frugum, cuiususcum se careat, indigeret.

Sed ne illud quidem dici potest, quod DEI propter seipsum fecerit mundum: quoniam posset esse sine mundo, sicut sicut ante eum & in omnibus que in eo sunt, queque generantur, DEI si propter ipsum mundum non sit. Apparet ergo animantium causa mandum esse constructionem, quoniam ies rebus quibus constitut, animantes fruuntur que ut vivere, ut confiteare possint, omnia his necessaria: et poribus certi subministrantur. Rursum certe anima. Animales hominis causa esse factum, ex eo claram est, quod huius minni serviant, & tutela ejus arque usque data sunt, sicut quoniam in terra sunt fixaque artiles, non sentire mundi rationem sicut homo.

Et infra: Magna igitur, & recta, & admodum cœvis, & ratio, & potestas hominis, propter quem mundus ipsum & universa quæcumque sunt, DEI fecit; certumque illi honoris habuit, ut eum præficeret universus, quoniam solus poterat opera DEI mirari. Optimè igitur Aeneas nosfer de providentia summi DEI differens in eo Libro, quem scriptis ad me: Atque ideo inquit, merito quis arbitretur, proximum sibi locum divinam providentiam dedisse et, qui posset intelligere ordinationem suam. Nam sol iste est: qui eum videt ita ut intelligat quia sol est, & quantum gratis afferat ceteris institutus. Hoc cœlum est: qui id sufficit! Terra hac: qui eam colit? Hoc pelagus: quis in eum navigat? Hic est ignis: qui eo utitur? Inflatus ergo summus DEI non propter se, quia nihil indigeret, sed propter hominem, qui his congerenter niteretur. Hoc Laetanius.

Aug. 111.

Angeli
& hominum
cur con-
dit?

Quomo-
do pro-
per ho-
minis bo-
num om-
nium om-
nia fida?

Adver-
tendum:

Mira De-
erga ho-
mibus ac
eiusmibi
tas & cu-
hil pro-
merent
mundi
cencia.